

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Przedmiot

LITERATURA MUZYCZNA

DRUGI ETAP EDUKACYJNY

cykl sześcioletni

KLASA I

Okres I

Cele i zadania przedmiotu

Uczeń zna i rozumie cel przedmiotu, potrafi wyjaśnić, czym jest dzieło muzyczne, rozumie pojęcie analizy muzycznej.

Wypracowanie kreatywnej postawy w zakresie kształcenia.

Uczeń formułuje wypowiedzi o muzyce, kompozytorach i rozwoju historycznym na podstawie poznanej literatury muzycznej.

Epoki historyczne

- Uczeń zna nazwy, chronologię, cechy charakterystyczne epok. Potrafi wymienić najważniejszych kompozytorów i ich dzieła.
- Wykazuje się znajomością wybranych dzieł muzycznych, określenia ich przynależności do epoki.

Instrumenty muzyczne i głos wokalny

- Uczeń potrafi wskazać źródła drgań w instrumentach, zna grupy i podgrupy instrumentów oraz rodzaje głosów.
- Uczeń klasyfikuje instrumenty orkiestry symfonicznej i głosy wokalne, zna ich nazwy włoskie, rozpoznaje brzmienie instrumentów i głosów wokalnych. Dokonuje analizy słuchowej pod kątem zastosowanych instrumentów i głosów – charakteryzuje praktykę wykonawczą, określa sposoby stosowania instrumentów i głosów w gatunkach i formach właściwych dla poszczególnych epok.

Obsada dzieła muzycznego

- Uczeń zna rodzaje obsady wykonawczej: instrumentalna, wokalna, wokalno-instrumentalna, klasyfikuje obsadę ze względu na rodzaj i wielkość zespołu, np. orkiestrowa, chóralna, kameralna, rozpoznaje rodzaje obsady w analizie słuchowej.
- Uczeń zna periodyzację dziejów muzyki, klasyfikuje środki wykonawcze w aspekcie historycznym, rozpoznaje typowe brzmienie muzyki w poszczególnych epokach, dokonując analizy środków wykonawczych, zna i wyjaśnia pojęcie partytury oraz różne formy zapisu partyturowego, dokonuje analizy obsady wykonawczej w utworze na podstawie partytury.

Okres II

Elementy muzyczne

- Uczeń wymienia i definiuje elementy muzyczne (melodyka, rytmika, harmonika, dynamika, agogika, artykulacja, kolorystyka), zna i wyjaśnia pojęcia związane z poszczególnymi elementami:
- uczeń zwraca uwagę na stosunek tekstu do melodii, rozróżnia melodykę sylabiczną i melizmatyczną, określa cechy charakterystyczne melodyki, posługuje się w analizie określeniami melodyka kantylenowa, figuracyjna, ornamentalna, deklamacyjna (recytatywna)
- rozróżnia w analizie słuchowej i słuchowo-wzrokowej rodzaje rytmiki, np.

swobodna, ustalona, zmienna, schematyczna taneczna, motoryczna, miarowa, marszowa, określa na podstawie analizy słuchowej i słuchowo-wzrokowej cechy charakterystyczne rytmiki.

- uczeń wyjaśnia pojęcie harmoniki, posługuje się określeniami: modalna, funkcyjna, sonorystyczna, dostrzega związek między przemianami historycznymi muzyki, a rodzajem harmoniki, rozróżnia w analizie słuchowej rodzaje harmoniki, określa w oparciu o zapis muzyczny tonację utworu w harmonice funkcyjnej.
- Uczeń wyjaśnia pojęcie agogiki i jej podstawowe rodzaje ze względu na sposób oznaczenia tempa w utworze: słowne, metronomiczne, wyróżnia podstawowe grupy tempa, posługuje się słownymi oznaczeniami tempa i stosuje je w praktyce, określa na podstawie analizy słuchowej i słuchowo-wzrokowej cechy charakterystyczne agogiki oraz jej sposób funkcjonowania w utworze,
- Uczeń wyjaśnia pojęcie dynamiki, posługuje się słownymi oznaczeniami dynamicznymi i stosuje je w praktyce, określa na podstawie analizy słuchowej i słuchowo-wzrokowej cechy charakterystyczne dynamiki i sposób jej funkcjonowania w utworze.
- Uczeń wyjaśnia pojęcie artykulacji, zna podstawowe oznaczenia artykulacyjne i stosuje je w praktyce, określa na podstawie analizy słuchowej i słuchowo-wzrokowej cechy charakterystyczne artykulacji w wysłuchanym utworze.
- Uczeń wyjaśnia pojęcie kolorystyki, zna podstawowe określenia wyrazowe stosowane w zapisie muzycznym, określa na podstawie analizy słuchowej rolę kolorystyki w utworze, wskazuje środki kompozytorskie i wyrazowe służące uzyskaniu różnych efektów kolorystycznych

Faktura dzieła muzycznego

- Uczeń zna wieloznaczność pojęcia faktura, wymienia rodzaje faktury oraz wyjaśnia pojęcia: monofonia, polifonia: imitacyjna i kontrastowa, homofonia, rozróżnia i charakteryzuje na podstawie analizy słuchowej i słuchowo-wzrokowej rodzaje faktury dzieła muzycznego np. polifoniczną, homofoniczną, instrumentalną, wokalną
- Uczeń wykorzystuje zdobytą wiedzę do nabycia wyżej określonych umiejętności, a tym samym kształtuje umiejętności opisu, analizy i interpretacji dzieł muzycznych.

Wybór przykładów z literatury muzycznej

W. A. Mozart Symfonia g cz.1, C. Daquin *Kukulka*, P. Czajkowski „Walc kwiatów z baletu Dziadek do orzechów, S. Moniuszko *Dziad i baba*

J.S. Bach Aria na strunie G z III Suity orkiestrowej, F. Chopin *Etiuda c -moll*

„Rewolucyjna”, M. Musorgski – *Taniec piskląt* z cyklu *Obrazki z wystawy*,

F. Schubert – *Śmierć i dziewczyna*,

F. Chopin - *Polonez A*, M. Rimski – Korsakow - *Lot trzmiela*,

J.S. Bach - *Preludium C* z I tomu WtK, L. van Beethoven – *Sonata księżycowa cis* cz.1, C.

Debussy – *preludium Sztuczne ognie*, K. Szymanowski *politonalna fuga* z I *Kwartetu*

smyczkowego, *Orlando di Lasso* - *Echo*, N. Paganini – *Kaprys a-moll*,

H. Wieniawski - *Kujawiak a-moll*, F. Chopin - *Mazurek g-moll*,

C. Jannequin – *Śpiew ptaków*, E. Grieg - *Taniec Anitry* z suity *Peer Gynt*, K. Penderecki –

Tren ofiarom Hiroszimy, G.F. Handel - *Alleluja* z oratorium *Mesjasz*, W. A. Mozart - aria

Królowej Nocy z opery *Czarodziejski flet*, G. Bizet – *Habanera* z opery *Carmen*, S. Moniuszko - aria *Skołuby* z opery *Straszny Dwór*, F. Schubert - pieśń *Król Olch*, G. Verdi - chór *Va pensiero* z opery *Nabucco*, *Bogurodzica*, F. Chopin - *Nokturn c-moll*, F. Chopin - *Preludium c-moll, e-moll*, J.S. Bach - *Preludium chorałowe Wachet auf*, *Preludium i fuga c* z I tomu WtK, J.des Pres - motet *Ave Maria*, W. A. Mozart - *Eine kleine Nachtmusik* cz.1, F. Schubert - *Impromptu* As, K. Szymanowski - *Źródło Aretuzy*.

Klasa II

Polska muzyka ludowa

- Uczeń określa cechy polskiej muzyki ludowej i dostrzega jej oddziaływanie na twórczość polskich kompozytorów XIX i XX w., zna główne regiony muzyczne Polski.
- Zna wybrane instrumenty ludowe, pieśni i tańce.
- Zna przykłady stylizacji muzyki ludowej.

Formy i gatunki

- Uczeń rozpoznaje i opisuje wybrane gatunki i formy muzyczne charakterystyczne dla poszczególnych epok (pieśń, kanon, fuga, opera, rondo, wariacje, koncert, sonata, symfonia, miniatury instrumentalne).

Sylwetki kompozytorów

- Uczeń charakteryzuje twórczość J. S. Bacha, W. A. Mozarta, L. van Beethovena, F. Chopina, K. Szymanowskiego, I. Strawińskiego, W. Lutosławskiego).

Wybór przykładów z literatury muzycznej

F. Chopin: *Polonez A-dur* op.40 (fragm.), *Mazurek D-dur* op. 33 nr 3, *Polonez B-dur*,
H. Wieniawski: *Kujawiak a-moll*, K. Szymanowski: *Mazurek* op.50 nr1,
I. J. Paderewski „*Krakowiak fantastyczny*”,
J. S. Bach: *Preludium C-dur* WtK T. I, F. Chopin: *Preludium A-dur* op.,
J. Pachelbel: *Kanon*, W. A. Mozart: *Kanon „Bona nox”*, J. S. Bach: *Fuga c-moll* WtK T.1,
Händel: *Fuga „And with his stripes”* z oratorium *Mesjasz*, Mozart: *Fuga podwójna* z *Requiem*,
W. A. Mozart: *Wariacje* z *Sonaty A-dur* KV 331, W. Lutosławski: *Wariacje na temat Paganiniego*, P. Czajkowski: *Wariacje rokoko*,
L. van Beethoven: *Sonata f-moll* op. 2 nr 1 cz. 1, W. A. Mozart: *Symfonia g-moll* cz. 1,
J. S. Bach: *Gawot w formie ronda z III Parity E-dur* na skrzypce solo, L. van Beethoven: *Sonata patetyczna c-moll* op. 13, *f-moll* op. 2 nr 1,
J. Haydn: *Symfonia G-dur* Nr 94), Mozart: *Koncert Es* na róg KV 495,
L. van Beethoven: *Sonata* na fortepian i skrzypce *F-dur „Wiosenna”*, W. A. Mozart: *Symfonia g-moll* (fragm.), J. Haydn: *Koncert Es* na trąbkę,
F. Schubert: *Pstrąg*, *Polna różyczka*, S. Moniuszko: *Dziad i baba*, F. Chopin: *Wiosna*, W. Lutosławski: *Idzie Grześ przez wieś*,
F. Chopin: *Etiuda rewolucyjna*, *Walc cis-moll*, *Nokturn f-moll* (frag.), *Ballada g-moll* (frag.), *Scherzo h-moll*, H. Wieniawski „*Legenda*”, N. Paganini: *Kaprys* nr 24,

J.S. Bach: *Suita francuska E-dur*, G. F. Händel: *Suita na wodzie*, E. Grieg: *I Suita Perr Gynt*, P. Czajkowski: *Suita z „Dziadka do orzechów”*,
W. A. Mozart: *wybrane fragmenty z oper Czarodziejski flet, Don Giovanni*, G. Rossini: *Uwertura do Cyrulika sewilskiego* G. Verdi: *Rigoletto*,
G. F. Händel: *„Mesjasz”*, J. S. Bach: *„Pasji wg św. Mateusza”* J. S. Bach: *Kantata 147 „Jesu bleibet meine Freunde”*, *Toccata i fuga d-moll*, *Preludium chorałowe „Wachet auf”*, *Magnificat*, *Weihnachtsoratorium*,
W. A. Mozart: *Serenada „Eine kleine Nachtmusik”*, *Sonata A-dur KV 331. cz. III*, *Wesele figara*, *Requiem*,
F. Chopin: *Koncert fortepianowy e-moll*, *Krakowiak op. 14*, *Nokturn F-dur op. 15*,
K. Szymanowski: *Etiuda b-moll*, *Mity „Źródło Aretuzy*, *Król Roger „Pieśń Roksany”*, *I Koncert skrzypcowy*, *Mazurek op.50 nr 1*, *Stabat Mater*,
I. Strawiński: *Święto wiosny*, *Symfonia psalmów*, *Hebanowy koncert*),
W. Lutosławski: *Wariacje na temat Paganiniego*, *Pieśń „Kotek”*, *Gry weneckie*.